

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПАРАМЕТРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ

М.В. БІЛЕЦЬКА

Харківська національна академія міського господарства

вул. Революції, 12, м. Харків, 61002, Україна,

mashavladu@rambler.ru

Концепція сталого розвитку базується на положенні, що якість життя людей і стан суспільства знаходяться під сукупним впливом соціальної, економічної й екологічної сфер. Тому дана тема є актуальною і потребує детального дослідження.

Розглянувши характеристику регіонів України та визначивши особливості кожного з них, встановлено, що частка антропогенного втручання у навколишнє середовище є неоднаковою та залежить від багатьох факторів. Тому доцільно розглянути критерії та показники, за допомогою яких вимірюється рівень сталого розвитку окремих регіонів та всієї держави.

Одними із головних показників є індикатори сталого розвитку для моніторингу запровадження ЄС Стратегії сталого розвитку.

Індикатори є ключовим інструментом для моніторингу результатів та оцінки ефективності всієї політики. Велика кількість індикаторів потребує належної оцінки багатовимірної природи сталого розвитку. Для поліпшення взаємозв'язку система індикаторів об'єднана у трьохрівневу піраміду. Індикатори сталого розвитку різних рівнів можуть бути використані відповідно до потреб різних користувачів.

У концепції переходу України до сталого розвитку інструментом для моніторингу також є індикатори. Критерії (індикатори) сталого розвитку – з одного боку, відображають соціальні, економічні і екологічні параметри у єдиному комплексі; з іншого – їх розвиток розглядається через зміну станів, кожен з яких характеризується визначеною сталістю і здатністю до змін.

Зазначені вище показники та критерії визначення рівня сталого розвитку відображають загальну картину розвитку країни і не враховують регіональні особливості окремих територій. Кожен регіон має різний «стартовий рівень». Навіть в межах певного регіону існують території, які більш або менш активні у своєму розвитку. Отже, розвиток будь-якої території вимагає певної системи регуляторних заходів, які повинні лежати в основі регіональної політики держави.

Існує методичний підхід до комплексної оцінки рівня сталого розвитку регіону, запропонований д.е.н. Герасимчук З.В., що базується на порівнянні умов та результатів їх розвитку за комплексом ознак. Дана методика рейтингової оцінки рівнів розвитку регіонів дозволяє виявити причини і визначити рівень проблемності розвитку.

Регіони України розробляють окремі стратегії розвитку для своїх територій. Дані методики характеризують соціально-економічний розвиток регіону країни, як комплексне поняття. Для визначення рівня розвитку

використовується ступінь задоволення основних потреб більшості населення чи якості його життя.

Розглянувши стратегію розвитку регіону (на прикладі «Стратегії сталого розвитку Харківської області до 2020 року») слід зазначити, що дана методика дозволяє визначити комплексний рівень розвитку регіону. Однак перелік показників, що характеризують екологічне становище регіону, дуже стислий, і не відображає повної картини існуючих проблем у цій сфері та переліку заходів для подолання еколого-економічної розбалансованості регіону.

Проаналізувавши існуючі показники, які відображають становище регіонів, зрозуміло, що індикатори, що характеризують екологічне становище територій з урахуванням регіональних виробничих і природних особливостей, чітко не сформовані. Звідси випливає необхідність побудови такого показника при інших рівних можливостях.